

[Nør Christensen]

Vi tilslutter os lovforslaget og vil medvirke til et hurtigt udvalgsarbejde.

Maisted (FP):

Fremskridtspartiet er enig med de øvrige ordførere i, at det er en fornuftig ting, at man prøver på at rationalisere regnskabsføringen inden for statens virksomhed.

Det undrer mig blot, at finansministeren ikke tager skridtet fuldt ud og stiller præcis de samme krav til statens regnskab, som man stiller til store virksomheder her i landet. Så var vi nået et skridt længere, nemlig at vi havde samme type regnskaber, når vi skulle bedømme offentlige virksomheder, og når vi skulle bedømme private virksomheder.

Finansministeren (Christophersen):

Jeg siger tak for den meget velvillige modtagelse fra alle ordførernes side. Det er klart, at fru Ingerlise Koefoeds ubetingede tilslutning kunne gøre mig lidt betænkelig, hvis ikke netop det var loven om statens regnskabsvæsen, vi behandlede. Hvis det nu eksempelvis havde været selve finanslovforslaget, havde det, indrømmer jeg, nok været mere opsigtsvækkende, men på den anden side vil jeg ikke afvise en tilslutning til finanslovforslaget; den har enhver regering naturligvis brug for i videst muligt omfang på rette tidspunkt inden jul.

Jeg skal gerne under udvalgsarbejdet bistå med at få opklaret, hvad der måtte være af udestående problemer. Jeg kan til fru Ingerlise Koefoed sige, at de institutioner, hvor man eksempelvis med stor fordel kunne bruge lovens principper, er underskudsdekkede institutioner, erhvervsskoler eksempelvis, hvor langt størstedelen af udgifterne finansieres ved statstilskud. Der har vi et stort gråt felt. Der vil det være hensigtsmæssigt for at kunne vurdere og analysere den samlede statslige sektors aktivitet at bygge på det samme grundlag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 33:

Forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

(Fremsat 6/2 84).

Sammen med denne sag foretoges den følgende på dagsordenen opførte sag, nemlig:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 34:

Forslag til lov om bemyndigelse til optagelse af indenlandske statslån.

(Fremsat 6/2 84).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Camre (S):

Finansministeren beder folketinget om en bemyndigelse til, at der kan optages lån i udlandet til et samlet beløb på 12 mia kr. Det er jo en nødvendighed for at finansiere vores betalingsbalanceunderskud, og socialdemokratiet kan give sin principielle tilslutning til, at ministeren får denne bemyndigelse.

Samme grundholdning har vi naturligvis også til spørgsmålet om en bemyndigelse til ministeren til udstedelse af indenlandske obligationer og andre gældsbeviser til et samlet beløb af 75 mia kr., og jeg forstår, at ministeren samtidig vil have adgangen til udstedelse af præmieobligationer, selv om der ikke er sådanne planer, ind under den samme lov. Det synes vi kan være fornuftigt.

Lovforslaget er jo sådan udformet, at der ud over disse 75 mia kr. også kan ske udstedelse af statspapirer til finansiering af afdrag og indfrielse af indenlandske statslån. Også det kan vi tilslutte os som en fornuftig disposition.

I bemærkningerne til forslaget om bemyndigelse til optagelse af indenlandske statslån er det anført, at der igennem de seneste fire år i gennemsnit har været op mod en 100

[Camre]

pct.s finansiering af underskuddene gennem optagelse af indenlandske statslån, og det fremhæves, at statsfinansernes indenlandske likviditetspåvirkning stort set har været neutral, og at man altså for 1984 forudsætter en finansieringsgrad brutto på over 100 pct.

Det synes jeg for så vidt er tilfredsstillende, men der er to forhold, jeg gerne vil drage ind i denne sammenhæng. Den tidligere socialdemokratiske regering arbejdede i sommeren 1982 med tanker om at lade en del af den likviditet, der skabes via den statslige økonomiske finanspolitik, binde gennem kassebindingsregler. Det vil sige, at bankerne skulle binde en del af deres likvide midler uden at få disse forrentet i Nationalbanken eller hos staten. Nu kom det jo ikke igennem i 1982, og den nuværende regering er ikke gået videre med tanken, men vi har den holdning, at det i en tid, hvor for det første det private bankvæsen har meget store indtægter – en del af dem er alene kursgevinster, men der er jo altså også andre betydelige indtægter – og staten har meget betydelige renteudgifter og herunder altså får et betydeligt underskud på statsbudgettet, vel i og for sig ville være naturligt, om man fik etableret nogle kassebindingsregler, der gjorde, at en del af likviditeten blev neutraliseret, uden at dette førte til samtidig udgift for i første række finansministeren, i anden række skatteyderne.

Samtidig vil jeg sige, at vi i forbindelse med behandlingen af lovforslaget i finansudvalget vil interessere os for en redegørelse for, hvad det er, der har fået pengemængden til at vokse. Jeg står her med Jyllands-Posten fra den 8. februar, altså i går, hvor der er et interview med den nye vismand, professor Niels Thygesen. Niels Thygesen kommenterer problemet med hensyn til svækkelsen af pengepolitikken i løbet af 1983 og den vækst, der har været i de likvide midler, og han siger:

»Det forekommer utroligt, at der ikke gøres noget effektivt for at nedbringe likviditeten, samtidig med at man tilsyneladende lader betalingsbalanceunderskuddet vokse. Vi har opbygget nogle store valutareserver i 1983 – men i det øjeblik, vi står over for en ny krise med betalingsbalancen, er der risiko for en meget brat og stor kapitalflugt fra Danmark. Det er tilsyneladende en risiko, som man accepterer for at bringe renten hur-

tigt nedad. Men jeg tror, grænsen er nået – og jeg tror ikke på yderligere, kraftige rentefald i betragtning af de – trods alt, hvad der er sket inden for det sidste år – store danske balanceproblemer.«

Det var altså professor Niels Thygesen, der gav udtryk for denne bekymring, og jeg kan sige, at socialdemokratiet nærer den samme bekymring. Sagen er naturligvis for detaljeret til, at vi kan drøfte den her, men vi vil gerne have lejlighed til i finansudvalget at drøfte med finansministeren, hvad finansministerens holdning til denne likviditetsudvidelse er. Vi er naturligvis opmærksom på, at Nationalbanken på det seneste har strammet bankernes ydelse af private lån, men vi har altså også nogle bekymringer med hensyn til, om dette nu er tilstrækkeligt, og om det virker efter hensigten.

Men som sagt er vi positivt indstillet over for lovforslagene som helhed.

Gammelgaard (KF):

Forslagene går ud på at give finansministeren bemyndigelse til at optage indenlandske statslån på et samlet beløb af nominelt 75 mia kr. netto og udenlandske statslån svarende til 12 mia kr.

Det konservative folkeparti tilslutter sig de foreslåede bemyndigelser til optagelse af indenlandske og udenlandske statslån.

Jeg finder dog anledning til at beklage, at det er nødvendigt at optage disse lån, men bemyndigelsen er nødvendiggjort af den økonomiske situation, som Danmark befinder sig i. Den nuværende regering har arvet store gældsforpligtelser fra tidligere regeringer, og det er eftervirkningerne af disse, der nu slår igennem i form af øgede rente- og afdragsforpligtelser. Indtil statens løbende underskud er fjernet, er det vigtigt, at de uheldige likviditetsvirkninger af disse underskud, bl.a. i form af øget inflation, neutraliseres gennem udstedelse af statsobligationer.

Målet må imidlertid stadig være, at vi inden for dette årti får standset gældsætningen og i stedet begynder at nedbringe såvel den indenlandske som den udenlandske statsgæld. Regeringens økonomiske genopretningsspolitik har allerede givet konkrete resultater. De offentlige budgetforbedringer og de stigende økonomiske aktiviteter har reduceret underskuddet på statsfinanserne og dermed

[Gammelgaard]

gjort det muligt at nedsætte størrelsen af nye statslån i forhold til tidligere. Det viser, at vi er på rette vej, og det er tiltrængt.

På den baggrund skal jeg på mit partis vegne tilslutte mig, at bemyndigelserne gives.

Fogh Rasmussen (V):

Også venstre kan støtte de to lovforslag, som finansministeren her har fremsat om lånebemyndigelser. Vi mener nu som tidligere, at det er nødvendigt for staten at optage såvel udenlandske som indenlandske statslån for at undgå de skadelige økonomiske virkninger af de underskud, der beklageligvis stadig er over for udlandet og på statens eget budget.

Vi mener altså, det er nødvendigt med disse lånebemyndigelser, når vi nu har underskuddene. Dem vil vi selvfølgelig gerne arbejde for at få bragt ud af verden efterhånden. Men vi kan jo da i hvert fald allerede nu glæde os over, at lånebehovene – og det gælder både behovet for at optage udenlandske statslån og behovet for at sælge indenlandske statsobligationer – er for nedadgående.

Desuden har vi noteret os, at de rammer, som finansministeren her søger om lånebemyndigelse inden for, jo er rigelige i den forstand, at der er alt muligt håb om, at det ikke bliver nødvendigt at udnytte rammerne fuldt ud. Vi har forstået, at når finansministeren beder om så rigelige rammer, er det for de udenlandske statslåns vedkommende mest for at sikre sig, at der er et valutarisk beredskab i tilfælde af valutauro, måske også for at omlægge statens udenlandske gæld, så rentebelastningen på længere sigt kan blive mindre. For den indenlandske statsgælds vedkommende skyldes de rigelige rammer for lånebemyndigelse, at finansministeren gerne vil have mulighed for at imødegå uforudsete udsving i likviditetsudviklingen. I den forbindelse vil jeg gerne fremhæve, at vi jo i venstre altid har advaret imod, skal vi sige et for kraftigt salg af statsobligationer. Det har altid været vores holdning, at der i hvert fald ikke skulle sælges flere end højst nødvendigt. Nu kan vi notere, at der her på det allersensete har været en tendens til, at det, man kalder finansieringsgraden, altså den andel af statens underskud, som bliver finansieret ved hjælp af statsobligationer, er vokset. Til det

må man sige, at det i og for sig er et udslag af den i sig selv positive ting, at den private sektor pludselig er begyndt at få overskud på sin balance over for udlandet. Dette overskud tilfører Danmark likviditet, som vi så er nødt til at neutralisere ved, at staten i virkeligheden sælger flere statsobligationer, end det var strengt nødvendigt alene for at opsuge likviditetsvirkningen af statens eget underskud. Så man kan i virkeligheden sige, at den større finansieringsgrad, som vi tidligere har advaret imod, nu er et udslag af en i øvrigt positiv udvikling. Så når de bemærkninger tages i betragtning, nærer vi egentlig ikke den store bekymring over den udvikling i finansieringsgraden, som vi har kunnet konstatere.

Dernæst vil jeg lige knytte et par bemærkninger til de betragtninger, som hr. Camre gjorde sig på socialdemokratiets vegne. Hr. Camre trak socialdemokratiets gamle forslag om kassebindingsregler frem igen, og jeg forstod, at det dels var for at mindske statens renteudgifter, dels for at undgå skadelige rentevirkninger i det hele taget i samfundet, men jeg har svært ved at se, at det løser nogen som helst problemer. Hvis pengeinstitutterne skal tvinges ind i nogle kassebindingsregler, må det vel logisk set bare medføre, at de er nødt til, hvis markedet i øvrigt fungerer, at forhøje renten andre steder, og så er vi i og for sig ude i den helt modsatte udvikling af den, som vi gerne ville, nemlig at sikre et rentefald. Jeg tror altså ikke, at hr. Camre ved at nedsætte salget af statsobligationer og i stedet for lave kassebindingsregler kan fremkalde et yderligere rentefald, måske snarere tværtimod.

Det var i øvrigt tankevækkende at høre hr. Camre på socialdemokratiets vegne interesse sig så stærkt for de monetaristiske økonomiske strømninger, for hr. Camre interesserer sig stærkt for pengemængder og likviditet, næsten så stærkt, at det helt overgår den interesse, som fru Thatcher og andre, som hr. Camres parti har kritiseret, har ofret pengemængde og likviditet.

Selv om jeg heller ikke vil bagatellisere den stigning, der har været i likviditet og pengemængde på det seneste, er der måske grund til lige at anføre, at en del af den pengemængdestigning, der har kunnet konstateres, jo er et udslag af noget rent teknisk, nemlig at private har lagt deres opsparing

[Fogh Rasmussen]

om, at der har været en tendens til, at man i stedet for at købe obligationer, som ikke tæller med i pengemængden, har foretaget indskud i pengeinstitutterne, som altså tilfældigvis tæller med i pengemængden. Ved denne omplacering, som alene skyldes, at obligationsrenten er faldet kraftigere end renten i pengeinstitutterne, får man kunstigt fremkaldt en stigning i pengemængden, som der egentlig ikke ligger noget realøkonomisk i. Derfor vil jeg uden at bagatellisere stigningen i pengemængden dog nok lige rejse den advarende pegefinger, at der ikke er nogen grund til at foretage panikreaktioner oven på det, som vi har set.

Men med disse kritiske bemærkninger til nogle af hr. Camres betragtninger vil jeg tilslutte mig finansministerens to lovforslag og skynde mig at sige, at mine kritiske bemærkninger jo ikke skal overskygge min glæde over, at hr. Camre dog tilsluttede sig lovforslagene, som også vi gør.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Jeg gav ikke på nogen måde udtryk for, at kassebindingsregler ville medvirke til et generelt rentefald, men derimod til et fald i statens renteudgifter, idet man altså fik bundet en likviditet, som man ikke skulle forrente. Så siger hr. Fogh Rasmussen, at det vil betyde, at bankerne skulle hæve renten andre steder. Nu står der altså ikke noget i grundloven om, at bankernes aktionærer skal forgyldes hvert år, så derfor kan man vel ikke regne med, at der skulle være en så automatisk virkning.

Hr. Fogh Rasmussen ligesom bagatelliserede problemerne i forbindelse med pengemængden og den risiko, det er for vores evne til at klare en mulig valutauro. Der er imidlertid et andet væsentligt problem i den voksende pengemængde, og det er, at vi netop har fået at vide, at regeringen skønner, at betalingsbalanceunderskuddet ikke bliver 8 mia kr., men 12 mia kr. Nu er der ikke nogen af os, der endnu ved nøjagtigt, hvorledes denne forøgelse af betalingsbalanceunderskuddet er sammensat, hvad det er, der er årsag til den, men jeg synes ikke, at man med påstande om monetarisme skal fejle sin egen nyudnævnte vismands betragtninger

helt af bordet, selv om jeg altså er den, der refererer dem i denne sammenhæng.

Jes Lunde (SF):

SF betragter statens stigende indenlandske gæld med en betydelig alvor, idet det jo drejer sig om en gældsætning af de fremtidige skatteydere. Jeg vil derfor gerne i dag give finansministeren et tilsagn om SFs medvirken til øgede indtægter på et tocifret milliardbeløb, så vi kan få rettet statens indtægter op. Det er for os stadig mere åbenbart, at de mest velstående grupper i samfundet forstår at unddrage sig betalingen for de fælles goder, og det er forargeligt at konstatere, hvordan de op til nytårsaften kappedes om at undgå beskatning, mens hundrede tusinder af danske magtesløse ser til med deres skat på jævne indtægter.

Statens finanser kan bedres med milliardbeløb gennem formueskat, beskatning af kursgevinster, forhøjet selskabsbeskatning, arveafgifter m.v. Den umiddelbare bedring gør oven i købet, at staten får færre renteudgifter på lang sigt, så der er al mulig grund til at skynde sig. Det er jo nemlig ikke bistandsmodtagerne og de arbejdsløse, der pludselig lever over evne, vi skal i helt andre kredse for at finde dem, der har kronede dage, og intet er for SF mere oplagt end at gå efter pengene dér, hvor de er.

Vi er derfor bekymrede over at skulle give finansministeren bemyndigelse til yderligere gældsoptagelse, og vi må derfor sige: lad det i det mindste ikke blive nogen sovepude for den manglende beskatning af de velstående.

I lovforslaget er der nogle uafklarede forhold med hensyn til regeringens pengepolitiske målsætninger, som jeg vil forfølge i udvalgsarbejdet. Det kunne se ud til, at en større del af bruttokasseunderskuddet skal finansieres ved obligationslån, og det anser vi for en negativ og en renteforøgende politik. Årsagen skal måske søges i, at pengeinstitutterne løb løbsk i deres udvidelse af pengemængden, før Nationalbanken fik dekretet udlånsbegrænsningerne, men i givet fald vil det være oplagt at indføre kassebindingsregler, så pengeinstitutterne rentefrit skal foretage indlån i Nationalbanken.

SF skal i hvert fald have særdeles gode svar fra finansministeren på regeringens pengepolitiske målsætning, før vi kan acceptere

[Jes Lunde]

så stor en bemyndigelse som det foreslåede. Vi vil derfor overveje til andenbehandlingen at stille ændringsforslag om en reduktion.

SF kan derimod umiddelbart støtte den foreslåede bemyndigelse til optagelse af udlandslån. Det er klart, at Danmark må have finansieret sit betalingsbalanceunderskud, så længe det er der, og vi deler ikke den udbredte opfattelse blandt de øvrige politiske partier om, at vi skal holde et højere renteniveau i Danmark end i udlandet for at tvinge private firmaer til øget udenlandsk låntagning. Denne politik har været overordentlig skadelig for investeringer og produktion; renten kunne sættes længere ned, hvis flertallet kunne frigøre sig for en angst for en mere aktiv statsoptræden på lånemarkedet til gavn for erhvervslivet, beskæftigelsen og for den sags skyld også for de statslige finanser. Vi kan derfor støtte denne lånoptagelse.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Der er en lidt underlig opdeling i vores politisk-økonomiske diskussioner her i folketinget. Vi har for sig debatten om de årlige finanslovsforslag, og vi har for sig debatten om, hvordan vi dækker det underskud, vi skaber bl.a. på vore årlige finanslove. Det er blevet rytmen, og den er vel ikke til at ændre, men jeg tror, det ville gavne diskussionen, om vi i højere grad filosoferede over, hvad det egentlig betyder, at vi har bragt os i en situation, at vi skal optage så mange især udenlandske lån; de indenlandske er jo, kan vi sige, en lidt anden måde at få befolkningen til at betale for samfundets husholdning på end ved hjælp af skatter, og vi erkender, at det i øjeblikket er en nødvendig anden måde at gøre det på.

Men hvad angår de udenlandske lån, må man erkende, at det ikke bare er et dansk problem, at vi er nødt til at optage flere udenlandske lån – vores samlede gældsætning og samlede rentebyrde stiger derved – men det er også et internationalt problem, det er et problem, der tangerer vores internationale forpligtelser over for lande, som har helt andre og langt mere vanskelige økonomiske vilkår og levevilkår, end vi har i Danmark.

Jeg har undertiden savnet en erkendelse af dette forhold fra partierne til venstre her i salen, som vi på mange områder er enige

med i henseende til støtten til de underudviklede lande. Når man nu så frimodigt går op og siger, at man kan støtte, som man hørte fra SF, øget dansk optagelse af udlandslån, ved vi godt, at vi, et rigt samfund, trækker på nogle internationale ressourcer, som andre har langt mere behov for end os. Jeg vil tillade mig at sige, at den internationale solidaritet, ansvaret, forpligtelsen over for de underudviklede lande i fremtiden bør være et argument, vi har med, når vi diskuterer nødvendigheden af at nedsætte dansk lånoptagelse i udlandet.

Nør Christensen (CD):

Jeg kan ikke lade være med at komme med en bemærkning til hr. Camre, der fremhævede, at bankerne i hvert fald, jfr. grundloven, ikke skal forgyldes hvert år. Det tror jeg nok at hr. Camre har aldeles ret i, og det kom jo klart til udtryk i forbindelse med valgkampen, hvor der bredte sig en tendens til i de socialdemokratiske kredse at gå ind for en nationalisering af netop banker og sparekasser.

Hvad angår lovforslagene nr. L 33 og L 34 om optagelse af indenlandske og udenlandske lån, vil jeg gerne sige, at vi er enige i, at der er tale om meget store beløb, men det er jo nødvendigt, og vi giver naturligvis tilslutning til lovforslagene. Vi giver tilslutning til dem, fordi vi også har stor tillid til finansministeren, selv om jeg da godt ved, at det ikke er finansministeren, der selv skal ud at bruge pengene.

Vi beklager, at det er nødvendigt at optage disse lån, men jeg finder anledning til ud over at tilslutte mig de bemærkninger, der er kommet fra de øvrige regeringspartier indtil nu, blot at fremhæve, at Danmarks kreditværdighed er god. Det er vel de færreste, der tør bestride, at vi har en endog særdeles god kreditværdighed i udlandet. Reaktionen fra udlandet har da også været ganske positive over for de tiltag, som regeringen har foranstaltet.

Vi er altså på vej ind i en endnu bedre situation; vi er på vej til at stabilisere vor kreditværdighed endnu bedre. Vor gæld er for stor, såvel den udenlandske som den indenlandske, og det tror jeg alle erkender, men der kan ikke med rette rejses kritik mod den nuværende regering for den pågældende

[Nør Christensen]

gæld. Den skyldes naturligvis de tidligere socialdemokratiske regeringer, som ikke i tide havde hverken mod eller mandshjerte til at skride ind med nogle besparelser af et ordentligt omfang. Den nuværende regering har opnået en popularitet, fordi man har turdet gøre de ting, som var nødvendige i mange år, men som den tidligere socialdemokratiske regering netop ikke turde.

Vi er glade for, at der er forståelse for disse ting i befolkningen, og vi vil medvirke positivt til de pågældende forslag.

Maisted (FP):

Fremskridtspartiet kan selvfølgelig ikke støtte en fortsat gældsætning af Danmark. De to stykker papir, vi har her, dokumenterer, med hvilken letsindighed man har ført økonomisk politik her i landet igennem de sidste ti år.

Jeg vil gerne sige til hr. Gammelgaard: den går ikke længere, denne her med, at vi har arvet det fra den forrige regering. Jeg tror, at det på et eller andet tidspunkt går op for befolkningen, at det konservative folkeparti og venstre under SV-regeringen er medansvarlige for den økonomiske politik, der er ført gennem de sidste ti år, og derfor også ansvarlig for, at man har fået opbygget en statsgæld både indenlandsk og udenlandsk af den størrelse, vi ser her. Det er at forsøge at smutte uden om det ansvar, man selv har været med til at påtage sig undervejs.

Så vil jeg sige til finansministeren, at han endelig ikke skal lytte til SF om at opkræve flere skatter, for problemet er jo, at vi har haft et enormt overforbrug her i landet, hvor bl.a. en type som SF jo rask væk fører stemmekøbspolitik her i landet og er parat til at tømme de offentlige kasser for at opnå flere stemmer. Det er selvfølgelig en udmærket måde at opnå flere stemmer på, men det har i hvert tilfælde ikke den gavnlige virkning, at det skulle kunne nedsætte underskuddet, for det er jo faktisk overforbrug i den offentlige sektor, der er årsag til, at man har en stigende statsgæld. Det skal finansieres, og det beskrives jo også meget godt i disse to lovforslag.

Jeg savner i det ene om optagelse af indenlandske statslån en oversigt på samme måde, som vi har for udenlandske statslån, over, at vi netop for statens vedkommende

har en samlet gæld på 102½ mia kr., omregnet i 1983-valuta. Der står ikke noget om, hvor stor den samlede statsgæld er i det andet forslag, men jeg vil gerne høre, om det ikke er korrekt, at det for 1984 er af størrelsesordenen 330 mia kr. Det er heller ikke nok blot at sige, at vi har 102,5 mia kr. for statens vedkommende, for vi har yderligere en vækst, som de øvrige offentlige institutioner har bidraget til – jeg ved ikke, hvor stor den er, men det er i hvert tilfælde et anseligt beløb – sådan at den samlede offentlige gæld til udlandet er oppe i nærheden af 130 mia kr.

Det er rigtigt, at vi er begyndt at have et overskud i samhandelen, og så begynder der at komme en kapitalimport i stedet for -eksport for det private erhvervslivs vedkommende. Men det ville jo også være rart, om man havde skrevet, hvad den samlede gæld for samfundet var, altså inklusive den private sektor, sådan at vi kunne se, hvor store tallene virkelig var, og kunne bedømme, hvilken risiko vi løb, hvis erhvervslivet virkelig skulle komme til at fungere sådan, at det skulle bruge valuta til at opbygge sit produktionsapparat eller skaffe nye produktionsmuligheder og dermed bruge mere udenlandsk valuta. Det står der heller ikke noget om.

Jeg synes også – det vedrører altså forslaget om statslån i udlandet – at man burde have lavet en oversigt over, præcis hvilke lån man ville refinansiere, hvilke lån man altså skulle tilbagebetale, og hvad man skulle bruge af yderligere fremmed valuta for at stifte ny gæld. Det står der ikke noget om i dette forslag; det står der noget om i det andet. I det andet forslag står der til gengæld, at staten nok vil til at sælge nogle flere præmieobligationer, men der står ikke noget om størrelsen, der står noget vagt om, at det måske ikke skal ske i større omfang, men igen upræcist. Disse lovforslag tjener jo ikke til opbyggelse af folketingsmedlemmers viden om tingene, men til at oplyse befolkningen om, hvordan situationen er her i landet. Derfor skal lovforslag af denne karakter være præcise, sådan at ethvert barn i underskolen kan læse det og forstå, hvor alvorligt det står til med landets økonomiske situation.

Hr. Nør Christensen talte om kreditværdighed. Kan vi ikke blive fri for at høre det dér om, at vi har en god kreditværdighed? Så længe vi ikke er beskattet 100 pct., er der

[Maisted]

jo ikke nogen, der ikke kunne drømme om at låne os penge; vi er jo et forholdsvis politisk stabilt land, så de skal nok finde en metode til at få deres penge tilbage; det er et skinproblem.

Jeg var også glad for at høre den pludselige anerkendelse, der kommer fra hr. Bilgrav-Nielsen af, at dette her er et internationalt problem over for u-landene. Ja, dér kan vi mødes; vi vil jo netop have en fælles forpligtelse over for u-landene, føre en fornuftig økonomisk politik, føre en fornuftig handelspolitik, sådan at vi var fri for at gå på markedet og optage store lån i udlandet og dermed gøre det endnu vanskeligere for u-landene at være selvhjulpne, i stedet for at vi minsandten går ud og øger vores udenlandske lånsætning for at forære den videre til u-landene på en uhensigtsmæssig måde, som vi har set så ofte.

Men det er som sagt dokumenter på tåbelig opførsel fra et folketingsflertal, og det er faktisk kun fremskridtspartiet, der ikke har et medansvar for en sådan tåbelig økonomisk politik.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Maisted: statsgælden var det store problem, som socialdemokratiet efterlod den nuværende regering. Da VKR-regeringen forlod sit arbejde i 1971, havde staten en nettorenteindtægt på 300 mill. kr. årligt. I de mellemliggende 12 år er alt dette ændret til en nettorenteudgift i størrelsesordenen 40 mia kr. årlig. Det er, hvad socialdemokratiet har gjort med dansk økonomi og ved dem, der skal afdrage hr. Anker Jørgensens kæmpegæld.

Den nuværende regerings hovedopgave er at få vendt denne udvikling.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Jeg fristes til at sige, at valgkampen altså er forbi, så skulle vi ikke holde op med den dér med, at socialdemokratiet har gældsatt landet?

Den danske befolkning som helhed har i en periode med stor tilslutning her i folkettingen haft en økonomisk politik, der har gjort, at vi har overvundet krisen i de år på en me-

re behagelig måde, end vi havde gjort, hvis vi havde ladet enhver udenlandsk påvirkning slå igennem direkte. Det er faktisk – og det tror jeg vi skal være ærlige at indrømme her – kun fremskridtspartiet, der ikke har været villig til at foretage den udglatning af krisens følger, og jeg erindrer jo også, at de fleste af de udgifter, der de facto er gennemført i disse år, og som har medvirket til, at vi har haft underskud, er blevet gennemført med støtte fra hr. Gammelgaards parti.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Det er kun på ét eneste tidspunkt, at det konservative folkeparti afveg sin tilslutningslinje, og det var i 1977, dengang det konservative folkeparti undlod at stemme for finanslovsforslaget, fordi man ville gennemføre en besparelse på ca. 10 pct.; på et udgiftsbudget på 78 mia kr. ville man lave en besparelse på 7 mia kr. Det kunne man ikke få tilslutning til fra andre partier end fremskridtspartiet, og dér sagde man, at det var uomgængelig nødvendigt at udføre en sådan økonomisk politik; derfor undlod man at stemme for finanslovsforslaget.

Ellers har det konservative folkeparti, da det pludselig blev forskrækket over sin egen handling, senere støttet de økonomiske forlig, der har medført denne gældsætning.

Jeg vil sige til hr. Camre, at den udligningspolitik, socialdemokratiet har stået for, betyder, at vi i dag har ca. 335.000 arbejdsløse; det er den udligningspolitik, socialdemokratiet står for. Og så er det jo en fuldstændig asocial fordelingspolitik at lave en indenlandsk statsgæld på 330 mia kr., som lønmodtagerne skal betale renter og afdrag af til dem, der har råd til at købe obligationer, altså kuponklipperne, dem, socialdemokratiet påstår de var modstandere af.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg vil også starte med at sige noget til hr. Gammelgaard og til hr. Nør Christensen. I hvert tilfælde den sidste var meget flot i slaget og sagde, at der ikke kan rejses kritik af den nuværende regering for gældsætningen, sådan næsten ordret citeret.

Så vidt jeg husker, har hr. Maisted fuldstændig ret. Det eneste borgerlige parti ud over fremskridtspartiet, der på noget tids-

[Anne Grete Holmsgård]

punkt har undladt at stemme for gældsætning via finansloven, var de konservative en enkelt gang, men ellers må man sige, at de ind- og udlånslån, der er optaget under den socialdemokratiske regering eller under SV-regeringen for den sags skyld, har fået støtte fra de borgerlige partier, så de er fuldt ud lige så ansvarlige for gældsætningen som socialdemokratiet, der sad ved regeringsmagten på daværende tidspunkt. Så skal man ikke bare komme op og lave en eller anden smart krølle, hvor den underforståede mening er, at nu går det fremad, og vi betaler bare for fortidens synder, når man faktisk selv har været med til at begå fortidens synder.

Når man ser på det kasseunderskud, der er, er det jo klart nok, hvad årsagen til det er. Det er den voksende arbejdsløshed. Der var ikke noget kasseunderskud før i 1975; før det var der overskud. Så er spørgsmålet, hvordan man vil dække et kasseunderskud ind, og der er jo principielt tre måder, man kan gøre det på.

Man kan enten optage lån, man kan lade seddelpressen rulle, eller man kan foretage en øget beskatning.

Det er klart nok, at det at lade seddelpressen rulle ikke er nogen ønskværdig metode, ikke i vore øjne i hvert tilfælde. Det skaber en inflation, som især rammer de dårligst stillede.

Så er der spørgsmålet om at optage lån. Her ligger det jo sådan, at de, der skal tilbagebetale dem, altså betale renter og afdrag, er skatteyderne, og her hviler byrden tungest på dårligt og jævnt stillede skatteydere; den hviler slet ikke på dem, der helt kan nedbringe deres skattepligtige indkomst til nul eller kan nedbringe den meget kraftigt. Den hviler i hvert fald forholdsvis lidt på dem.

Vi har ikke lagt skjul på gennem årene, at vi har vendt os meget kategorisk mod den indenlandske lånoptagning, og det gør vi også nu. Vi har sagt, at for at finansiere kasseunderskuddet skulle man selvfølgelig gøre noget aktivt ved beskæftigelsesproblemet og ikke bare lade det køre derude. Det andet er, at vi har ønsket en beskatning, ikke en almindelig forøgelse af indkomstbeskatningen, en almindelig forøgelse af skattetrykket. Derimod skulle man lave om på skattesystemet, og vi har i årenes løb fremlagt mange forslag om det, bl.a. om en almindelig beskatning af pensionsmidlerne ved indbeta-

ling, mod at de er skattefri ved udbetalingen, og om en engangsbeskatning af de opsparede formuer. Det kan lade sig gøre ved, at man flytter obligationerne fra pensionskasserne og over i statslig regie. Vi har peget på en fondsbeskatning, vi har peget på en omlægning af de mange skattefradragmuligheder, der foreligger i dag, og som jo er legale, men ikke desto mindre betyder, at den reelle progression i skattesystemet er væk.

Vi har ment, at det var måden; man burde finansiere kasseunderskuddet på og dermed bringe det ud af verden, og ikke ved at optage lån, som simpelt hen i vores øjne er asociel fordelingspolitik. Så vidt så godt om de indenlandske lån.

Hvad så med de udenlandske lån? Her handler det jo om, at de udlånslån, der optages i dag til finansiering af betalingsbalanceunderskuddet, anvendes til tilbagebetaling af lån, som blev optaget i midten af 1970'erne. Der er ikke tale om, at der har været ubalance på selve handelsbalancen som sådan de sidste par år. Man betaler groft set af på lån, som blev optaget i 1970'erne.

Vi vil selvfølgelig ikke sige, at man til enhver tid skal udelukke muligheden for at optage lån i udlandet. Der kan godt være gode argumenter for det i bestemte situationer, hvor det umiddelbart er billigere, men det har udviklet sig til en mere permanent foretelse, hvor problemerne fordelingsmæssigt er nøjagtig de samme som med de indenlandske lån. Derfor kan vi ikke medvirke til nu igen at give en bemyndigelse til også at optage udenlandske lån. Vi har tilbage i 1970'erne peget på, at det, man skulle gøre, var at gennemføre nogle grundlæggende økonomiske reformer, hvor man bl.a. tog fat i energisektoren. Det er en af de mest importtunge sektorer overhovedet her i landet. Men hvad har de daværende regeringspartier gjort, og hvad har forligspartierne gjort? Ja, de har ikke ønsket den omlægning af energisektoren, og det gælder bl.a. koncessionerne til Nordsøolien, som man har været mildest talt træg med. Ja, her skal vi fratage socialdemokratiet ansvaret, men i hvert fald de nuværende regeringspartier var mildest talt på bagbenene. De ønskede, at det skulle ligge i privat regie, de ville overhovedet ikke høre tale om nationalisering af olie- og gasforekomsterne i Nordsøen.

[Anne Grete Holmsgård]

Det andet spørgsmål er en omlægning af energiforbruget i det hele taget væk fra de fossile brændstoffer og med større vægt på den vedvarende energi plus en nedsættelse af energiforbruget. Nu har det flasket sig så heldigt, hvis man kan sige det sådan, for regeringspartierne, at energiforbruget er faldet, men det er jo ikke i kraft af deres bedrift; det er simpelt hen faldet i kraft af, at folk bruger mindre energi, og i hvert tilfælde et hjørne af det skyldes også en økonomisk stagnation, men det er ikke udtryk for nogen bevist energiplanlægning. Hvis man havde satset på den allerede tilbage i 1970'erne, ville der ikke have været det betalingsbalanceunderskud i dag, som vi har, og med dette i baghovedet er det klart, at vi ikke kan gå ind for denne bemyndigelse til at optage hverken udlandslån eller indenlandslån. Vi mener, at disse problemer tilbage i 1970'erne burde have været grebet an på en anden måde; så havde man undgået en situation, hvor låntagningen var blevet større og større, og man kunne i hvert tilfælde have undgået en situation, hvor den er blevet finansieret på en måde, som virkelig er asocial.

Men det er jo, når alt kommer til alt, et spørgsmål om politisk valg. Ønsker man en finansiering, der giver en asocial fordelingspolitik? Ja, det ønsker flertallet herinde. Eller ønsker man det modsatte? Dertil må man sige, at det ønsker flertallet herinde desværre ikke, men vi vil selvfølgelig gøre, hvad vi kan for at få forandret den situation.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg kan ikke lade være med at sige til den sidste ærede taler, at det lyder meget besnærende, at vi ved hjælp af vedvarende energi indført på et tidligere tidspunkt kunne have undgået vores nuværende betalingsbalanceunderskud. Hvis det virkelig var tilfældet, er det da klart, at vi måtte tænke alvorligt over at forcere udviklingen af alternativ energi. Det kan i alt fald ikke være atomkraft, fru Anne Grete Holmsgård tænker på, så det kan altså kun være vindmøller og visse andre ting, som der er tænkt på. Men selvfølgelig vil vi da gerne spekulere lidt nærmere på det i fremtiden. Vi har aldrig været imod, at man skulle prøve på at udvikle på dette område, men at vi skulle dække vores betalingsbalanceunderskud med mindre im-

port af energi ved at udvikle vedvarende energi, tror vi dog ikke på.

Med hensyn til det, som finansministeren ønsker: en bemyndigelse til at optage nye lån, har vi jo sagt næsten hvert eneste år nu i mange år, at det er nu engang nødvendighedens lov. Underskuddet skal jo dækkes, og derfor er vi nødt til at optage disse lån. Selvfølgelig kunne det da være besnærende, som visse andre har berørt, at se tilbage i historiens annaler, så skulle jeg da gerne opridse en hel masse ting, som vi ikke skulle have gjort herinde, og ting, som vi skulle have gjort. Jeg tør næsten også sige, at selvfølgelig gør vi i dag noget, som vi ikke skulle have gjort. Men det er nu engang de vilkår, vi arbejder under, at vi ikke kan se så forfærdelig langt frem i tiden. Vi kan lave nogle prognoser og derudfra bedømme, hvad der er rimeligt i den givne situation, men når vi så ser tilbage, vil vi opdage, at der er væsentlige ting, som vi faktisk ikke skulle have gjort, eller ting, som vi skulle have gjort.

Men vi står i den situation, at vi mangler disse beløb, og så mener jeg, det er vores forpligtelse at sørge for, at de stilles til rådighed for samfundet. Derfor vil vi selvfølgelig give finansministeren denne bemyndigelse.

Finansministeren (Christophersen):

Jeg har med stor interesse lyttet til den debat, der har været ført. Jeg skal ikke forsøge at gå ind på alle enkelthederne. Hr. Arne Bjerregaard var jo næsten goethesk i sin fremstilling af, hvad man burde have gjort, og hvad man ikke havde gjort – og omvendt. Jeg kan sige om sagen her, at den er i hvert fald nødvendig at få »gjort«, og det har jeg også indtryk af at de fleste har forstået.

Hr. Camre bevægede sig ind i et univers, fremmed for socialdemokratiet i almindelighed, men jeg fulgte med stor interesse den interesse for optagethed af pengepolitikken, som hr. Camre lagde for dagen, og jeg vil godt knytte et par bemærkninger til hr. Camres indlæg, selv om jeg synes, hr. Fogh Rasmussen på udmærket måde har kommenteret flere af hovedpunkterne.

Kassebindingsregler kan man selvfølgelig overveje. Nu kan jeg forstå, at den socialdemokratiske regering i sommeren 1982 rent faktisk overvejede det, men jeg vil også samtidig pege på, at det jo ikke er omkostnings-

[Finansministeren]

frit for pengepolitikken at indføre kassebindingsregler. Det vil uden tvivl koste noget på det almindelige renteniveau – det var også det, hr. Fogh Rasmussen pegede på – og derfor er det et forsøg på at finde en gratis løsning på et problem, hvilket som bekendt i almindelighed ikke kan lade sig gøre.

Så peger hr. Camre på væksten i pengemængden og spørger om årsagerne hertil. Jeg stiller mig meget gerne til rådighed for udvalget, for det er da et vigtigt problem at få drøftet, men også her vil jeg godt henvise til, hvad hr. Fogh Rasmussen understregede, nemlig den forskydning, der er sket på pengemarkedet i form af, at mange, der ellers under andre forhold ville have anbragt deres likviditet i obligationer eller statsgældsbeviser, nu anbringer dem på korte indskud, mens det så til gengæld er banker og sparekasser, der foretager opkøbet af obligationerne, og derved får man i hvert fald definitionsmæssigt en vækst i den samlede pengemængde.

Det er ikke et problem, regeringen imidlertid ønsker at se væk fra, og jeg vil godt i anledning af, at hr. Niels Thygesen nu citeres, understrege, at det ville ganske rigtigt være utroligt, hvis regeringen og Nationalbanken bare lod pengemængden vokse, når man lod betalingsbalanceunderskuddet vokse ukontrollabelt. Det ville være en utrolig tankegang, der ligger regeringen meget fjernt. Det er nemlig ikke regeringens hensigt bare at lade betalingsbalanceunderskuddet vokse.

Vi har jo klart sagt både i åbningstalen og også i regeringens erklæring den 24. januar 1984, at en nedbringelse af betalingsbalanceunderskuddet er en helt vital opgave for denne regering, og derfor vil jeg godt ved denne lejlighed sige, at regeringen naturligvis i de kommende par måneder vil holde dette problem under meget stærk observation, for vi vil ikke acceptere, at vi vender tilbage til en situation, hvor dette underskud får lov til at stige stærkt igen. Vi vil nøje vurdere, hvordan underskuddet udvikler sig her i årets begyndelse, og hvis det er nødvendigt at træffe politiske beslutninger for at korrigere den økonomiske politik, vil regeringen naturligvis være parat hertil, og så vil folketinget selvfølgelig også blive inddraget, i det omfang det er nødvendigt.

Jeg har ikke meget at sige til hr. Jes Lunde, ud over at jeg må sige pænt nej tak til

det tilbud, som jeg forstod han på SFs vegne fremsatte om, at regeringen kunne opnå en betydelig forøgelse af skatteprovenuet gennem en skærpelse af en lang, lang række personskatter og formueskatter. Jeg ved ikke, om jeg her også udtaler mig på skatteministerens vegne, men i almindelighed er skatteministeren ligesom den øvrige regering meget beskeden, og vi har altså ikke noget ønske om at modtage midler, som vi ikke synes rettelig tilhører os. Jeg mener heller ikke, det vil have den virkning, som hr. Jes Lunde mente det ville have. Jeg tror, det i alt for høj grad ville påvirke den økonomiske aktivitet på en forkert måde. Det ville vanskeliggøre investeringer, og det ville skabe endnu større problemer end dem, vi har i forvejen i hele vores personskattesystem, de problemer, som skatteministeren netop i øjeblikket bruger så meget tid på at få begrænset gennem en forenkling og begrænsning af personskatten.

Jeg er ganske enig med hr. Bilgrav-Nielsen, når han understreger behovet for, at vi filosoferer lidt mere over de forhold, der ligger bag de store lånebyrder, vi har påtaget os, og jeg synes, det er et moralsk stærkt argument at fremdrage udviklingslandene og de nye industrialiserede landes situation i denne debat. Det er klart, at Danmark er med bl.a. i kraft af sin kreditværdighed til at trække midler ud fra det internationale lånemarked; vi låner jo endda midler i lande, hvor den almindelige befolkning og de, der sparer op og stiller pengene til rådighed for os, slet ikke kender vores levestandard. Der er noget tankevækkende i, at Danmark vel låner omkring en tredjedel af sine udenlandske midler i et land som Japan, hvor den almindelige befolkning klart har en lavere levestandard end her i Danmark, og egentlig er det jo uforklarligt for et sådant lands sparere, at de skal være med til at finansiere et offentligt og privat forbrug på vores niveau.

Så stillede hr. Maisted forskellige spørgsmål og var meget kritisk, og det affødte jo også en mellemstor økonomisk-politisk drøftelse her i salen. Jeg vil godt først sige om spørgsmålet om de oplysnigner, der gives i lovforslaget, at jeg skal gerne over for udvalget redegøre for statens totale gæld, det er ikke noget skjult tal. Derimod er det nok sværere at redegøre for den totale samfundsgæld, for hvad er det for noget? Og hvad vil

[Finansministeren]

det sige, at det er en gæld? Bag den private låntagning ligger der jo i meget vidt omfang investeringer, således at en gæld modsvares af en aktivmasse, og der er private virksomheder, som af praktiske grunde opererer på det internationale kapitalmarked, men de gør det sådan set ikke af hensyn til Danmarks betalingsbalance, de gør det ganske enkelt, fordi det passer ind i deres måde at drive forretning på. Men jeg skal gerne, i det omfang udvalget er interesseret, forsøge at belyse disse ting.

Derimod kan jeg ikke tjene hr. Maisted i at give oplysninger om, hvad det er for konkrete udenlandske lån, regeringen ønsker at refinansiere. For det første ved vi det ikke i fuldt omfang. Det, vi beder om, er en bemyndigelse, som gør det muligt for os at videreføre den politik, vi har ført her det sidste halve års tid, nemlig at optage billigere udenlandske lån, når muligheden måtte vise sig, således at vi er i stand til at udskifte ældre lån før tiden, ældre lån, der har et højere renteniveau, og som er optaget på mere ufordelagtige betingelser. Det er en gældsombytningspolitik, som vi er i stand til at gennemføre i det omfang, vores løbende betalingsbalanceunderskud er begrænset, og det har jeg syntes var rigtigt at gå i gang med for på den måde at spare rentebeløb. Jeg synes i og for sig, at også hr. Maisted burde være interesseret i at støtte en sådan gældsombytningspolitik. Men jeg kan altså ikke oplyse, hvad det er for nogle, og jeg tror, alle vil kunne forstå, at det meget nemt kunne svække en forhandlingsposition, hvis vi her begyndte at klarificere, hvad det var for lån, vi ønskede at betale tilbage. Men jeg ved altså heller ikke præcis, hvad det er for lån, for det er muligheder, som vi håber henad vejen vil dukke op.

Jeg skal ikke kommentere den større diskussion, der var om, hvem der havde skylden for hvad i 1970'erne. Det er jo dybest set uinteressant for tiden. Derimod vil jeg godt sige til hr. Camre, at det glæder mig da meget, at han understreger, at valgkampen nu er afsluttet. Jeg håber, at hr. Camre på passende sted og til passende tid vil lade det budskab gå videre. Der er jo andre end dem, der er til stede her, der kunne have glæde af at høre det. Hvis det også er udtryk for, at der nu vil genindfinde sig en passende grad af økonomisk ansvarlighed i socialdemokratiet, ville

det være godt. Hvis man ikke alene var indstillet på at finansiere underskuddet, men også på at stemme for det, synes jeg, det er en meget nyttig debat, vi har haft her i dag.

Jes Lunde (SF):

Jeg skal selvfølgelig meget beklage, at finansministeren sagde nej tak til øgede indtægter. Vi synes, der kan være hårdt brug for dem, og vi synes, det i virkeligheden er meget interessant at konstatere, at den nuværende regering ikke er så optaget af statsgælden, som den gav udtryk for under valgkampen, men derimod er mere optaget af de fordelingspolitiske aspekter af den politik, der vedtages her i folketinget.

Vi savner helt en dokumentation for, at f.eks. en øget formuebeskatning skulle ramme investeringerne. Der er jo ikke noget, der tyder på, at den lempelse, der er sket af beskatningen af formuerne, har givet sig udslag i øgede investeringer. Det har været sådan hidtil, at hver gang regeringen har forventet, at nu kom der gang i investeringerne på grund af den lempelse, man gennemførte i beskatningen, så er stigningen i investeringerne ikke kommet. Senest så vi det i konjunkturoversigten, hvor vi fik at vide, at investeringer, som regeringen havde forventet ville stige med 4,5 pct. i 1983, i stedet for kun steg med 1,5 pct. Der er altså ingenting, der tyder på, at det er gavnligt for investeringer eller produktion at lempe beskatningen af de mest velstillede.

Derudover synes jeg, finansministeren skylder os en forklaring på det fordelingspolitiske retfærdige i at lade pengeinstitutterne bevare en hel del statsobligationer i stedet for at indføre kassebindingsregler. Ifølge finansredegørelsen for 1982 var det sådan, at pengeinstitutterne på det tidspunkt lå inde med en beholdning af statsobligationer på 49 mia kr., hårdt forrentet, betalt af skatteyderne. Jeg kan ikke se det rimelige i at have en sådan formue ophobet i pengeinstitutterne, samtidig med at finansministeren mener, det rentemæssigt er umuligt at gennemføre kassebindingsregler.

Maisted (FP):

Jeg vil da godt rette en misforståelse. Hvis finansministeren har fået den opfattelse, at jeg bad om en oversigt over samfundets sam-

[Maisted]

lede gæld, så er det mig, der har udtrykt mig forkert. Det, jeg ville vide, var Danmarks samlede udlandsgæld, og det mener jeg godt kan lade sig gøre med de regler, man har om udfyldelse af diverse papirer til Nationalbanken, før man kan bruge udenlandsk valuta, når man køber og stifter gæld i udlandet. Det mener jeg skulle være en forholdsvis rimelig opgave, og så vil jeg altså meget gerne have, at tingene kommer i folketinget i stedet for i finansudvalget. Jeg er jo i den uheldige situation, at jeg ikke er medlem af finansudvalget, og derudover er jeg også helt overbevist om, at problemet med pengemængden ikke bare er et problem, man sådan kan drøfte i finansudvalget. Det er skam noget, man skal drøfte i folketinget, og det interesserer nok befolkningen lige så meget, som det interesserer finansudvalgets medlemmer.

Jeg har heller ikke udtalt mig kritisk om, at finansministeren vil udskifte dårligere lån. Jeg mener da, jeg fremhævede, at det selvfølgelig var en god ting, at man foretog en ombytning, men det måtte også nok være sådan, at det var til at lave en oversigt over de dårlige lån, man har optaget, og over, hvilke muligheder der er for at bytte dem ud med bedre lån nu, når vi kan se, at vi har en lavere rente på det internationale marked. Og så er der jo en mulighed for også at lave en oversigt på det område. Jeg vil også meget nødig hænge mig i 1970ernes problemer, men det, vi er ved at skulle betale, er altså regningen fra 1970erne. Det, der er det værste, er imidlertid, at regeringen fortsætter med at lave de samme dumheder, som man gjorde i 1970erne, idet man rent faktisk har et drifts-, anlægs- og udlånsunderskud af størrelsesordenen 13-14 mia kr. for finansåret 1984. Når man nu ved, hvilke problemer det giver at have disse underskud, hvorfor så ikke starte med at få bragt det problem af vejen og så begynde at få løst de andre problemer med at tilbagebetale gæld og renter?

Finansministeren (Christophersen):

Hr. Jes Lunde begik en enkelt fejl. Regeringen interesserer sig i allerhøjeste grad for statsgælden. Det er ikke noget problem. Det, vi ikke interesserer os for, er hr. Jes Lundes forslag.

Så vil jeg sige til hr. Maisted, at jeg skal gerne på anden måde stille de oplysninger til

rådighed. Jeg var så vant til, at hr. Maisted sad i finansudvalget, at jeg slet ikke kunne forestille mig udvalget fungere uden, men det kan det måske så netop.

Derimod må jeg altså afvise at lave en oversigt over dårlige lån, for jeg kan ikke engang vurdere, hvad der er dårlige lån. Et lån er i og for sig kun dårligt, hvis man kan skaffe et bedre, og det, jeg sagde i første omgang, var, at jeg kan ikke i dag sige, hvad det er for lån, vi har mulighed for at optage. Det er muligt, det ikke er ret mange. Det afhænger helt af, hvordan det internationale marked udvikler sig. Men rent principielt har vi ikke optaget nogle dårlige lån. Vi har optaget lån, som senere har vist sig at være dyrere end dem, vi kan skifte dem ud med, og det er det, vi nu gerne vil gøre. Det er det, vi beder om at få lov til, og da må man jo så have tillid til, at de folk, som løser den opgave rent professionelt, gør det ansvarligt. Det har jeg personlig, og det tror jeg også folkettingen kan have.

Jeg vil gerne afvise, at regeringen fortsætter med at gentage 1970ernes dumheder. Det er ikke, fordi jeg ønsker at fremhæve regeringens indsats, mere end rimeligt er, men jeg vil gerne gentage, som det er sagt så ofte fra regeringens side i løbet af det sidste års tid, at vi har gjort en meget stor indsats på flere forskellige punkter, bl.a. når det gælder om at begrænse underskuddet på statens drifts-, anlægs- og udlånsbudget. Det finanslovsforslag, som nu er fremsat for folkettingen, og som vi håber snart at få vedtaget, viser for 1984 et underskud på 54 mia kr. Af disse 54 mia kr. er vel omkring de 45 mia kr. renteudgifter. Det er altså rigtigt, at der er 9 mia kr., som ikke er renteudgifter, men udgifter til alle mulige andre formål. Hvis vi havde ladet tingene udvikle sig uden indgreb, havde vi imidlertid stået med et underskud af en helt anden størrelsesorden, hr. Maisted. Det havde måske været 90 eller 95 mia kr. Jeg vil ikke nægte, at 54 mia kr. stadig er alt for meget, men jeg vil bare afvise påstanden om, at regeringen fortsætter med at lave, som hr. Maisted sagde, de samme dumheder som i 1970erne.

Denne regering gør noget helt andet. Det er jo første gang i mange, mange år, der er foretaget virkelig omfattende begrænsninger af de offentlige udgifter – på årsbasis, hvis vi lægger det hele sammen, vel 40-45 mia kr. i

[Finansministeren]

forhold til, hvad det ellers ville have været. Det synes jeg fremskridtspartiet burde anerkende. Jeg siger ikke, at fremskridtspartiet skal sige, at det er tilstrækkeligt, men jeg mener ikke, det har noget formål at ville iverse eller fortie, at der rent faktisk er gjort en meget betydelig indsats. Ellers havde fremskridtspartiet vel heller ikke stemt for de fleste af forslagene.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Fremskridtspartiet kan da bestemt sammen med finansministeren glæde sig over, at det er lykkedes at komme væk fra den såkaldte afgrund, men ét skridt væk synes vi altså er for lidt. Kendsgerningen er jo, som finansministeren selv fremhævede det, at der stadig væk er et underskud på drifts-, anlægs- og udlånssiden på 9 mia kr., og det burde jo ikke være et problem, når man har samlede offentlige udgifter af størrelsesordenen 350 mia kr., at finde disse 9 mia kr., så vi i hvert fald fik balance mellem indtægter og udgifter. Og det er det, fremskridtspartiet siger: lad os dog komme i gang med den opgave! Det er et lille skridt, og de ting, vi har stemt for, der har forbedret situationen, fryder vi os også over sammen med finansministeren.

Men det kan ikke nytte, hr. finansminister, at se bort fra, at denne regering ikke har foretaget en effektiv regulering af den offentlige sektor. Vi har i finansredegørelsen en oversigt, der viser, at frem til 1987 vil antallet af offentligt ansatte vokse med 27.000, og finansministeren har også forelagt en redegørelse her i folketinget, hvori han har talt om at effektivisere og bevare den offentlige sektor i den størrelse, som socialdemokratiet har opbygget den af politiske grunde for at sikre sig et tilstrækkeligt godt stemmegrundlag. Det er dér, vi siger, at regeringen svigter. Antallet af offentligt ansatte skal nedbringes af hensyn til, at vi skal have styrket den private sektor. En styrkelse af den private sektor er den eneste mulighed for at løse dette lands økonomiske problemer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 15:

Forslag til lov om ændring af lov om sømandsskat.

(Fremsat 6/2 84).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Bakholt (S):

De samfundsmæssige omvæltninger, der vil finde sted efter gennemførelse af dette lovforslag, vil nok være meget, meget små, om overhovedet mærkbare. Det er jo konsekvenser som følge af anden lovgivning, der har fundet sted, lovgivningen om skibsmåling og om skattemæssig ligestilling af ægtefæller, og det synes vi da egentlig er meget rimeligt.

Vi kan heller ikke hidse os op over, at dispensationsreglerne eller -ansøgningerne nu skal klares administrativt, hvor de tidligere skulle over sømandsskattenævnet, så vi kan give tilslutning til forslaget. Der er ingen økonomiske konsekvenser i det, siges det i forslaget, så det er tilslutning fra vores side.

Arne Lund (KF):

Forslaget om ændring af lovgivningen om sømandsskat omfatter konsekvensændringer af anden lovgivning på to punkter. Det første er, at lovreglerne om måling af skibe ændres, således at man går over fra bruttoregisteren til bruttoton, og da sømandsskatten er knyttet til skibe over en vis størrelse, er det en selvfølgelig, at disse nye måleenheder overflyttes til sømandsskatteoven.

Den anden konsekvensændring går ud på, at de nye lovregler vedrørende skattemæssig ligestilling af ægtefæller overføres til sømandsskatteoven. Også det er en naturlig konsekvens.